

Read the full book on: 10.1787/9789264189560-en

Összekapcsolt gazdaságok: a globális értékláncok előnyei

Összefoglalás magyarul

- Manapság az, hogy „mit csinálsz” (azaz hogy mivel foglalkozik egy cég vagy egy ország), nagyobb súllyal esik latba a növekedés és a foglalkoztatottság szempontjából, mint az, hogy „mit adsz el” (vagyis a végtermék).
- A globális értékláncok lehetővé teszik, hogy a cégek és a gazdaságok a folyamat azon részét végezzék, amelyben a legjobbak. Mivel máshol gyártott köztes termékeket és szolgáltatásokat használnak fel, nem kell kiépíteniük egy teljes iparágat.
- A kiszervezés és a munkahelyek külföldre költöztetése növeli a versenyképességet azáltal, hogy olcsóbb, differenciáltabb és jobb minőségű inputokhoz biztosít hozzáférést.
- A gazdaságok közötti egyre szorosabb összekapcsoltság fontos lehetőségeket, ugyanakkor új politikai kihívásokat is teremt.

Versenyképesség

- Az értékláncokon belüli versenyképesség biztosításához a „ragadós” és az országhatáron valószínűleg át nem áramló termelési tényezők megerősítése szükséges. Ez magában foglalja a humán tőkébe, a szakképzésbe és a magas színvonalú infrastruktúrába történő beruházásokat, valamint az ipar és az egyetemek közötti erős kapcsolatok kiépítésének, illetve az egyéb jellegű hallgatólagos tudás átadásának ösztönzését. Az intézmények és a kormányzás színvonala szintén fontos tényező a cégek beruházási döntéseiben.
- A kis- és középvállalkozások (KKV-k) fontos szerepet játszanak a globális értékláncok résterületein, és hozzájárulnak a nagyobb cégek exporttevékenységéhez.
- A gyártás még most is alaptervékenység a globális értékláncoknál, még akkor is, ha sok értékteremtő tevékenység ma már a szolgáltatásokhoz kapcsolódik.
- A régi típusú támogatási politikák figyelmen kívül hagyják a globális értékláncokban folyó termelés összekapcsolt jellegét, illetve a nemzetközi verseny és nyitottság szükségességét. Ezáltal növelik a protekcionizmus kockázatát, pedig a nemzetközi piacokon elérhető siker legalább annyira függ a magas színvonalú inputok importálásának képességétől, mint az exportképességtől.

Kereskedelem

- A legtöbb gazdaságban az importált köztes termékek mintegy egyharmada végül exportra kerül. A globális értékláncokban a vámtarifák és az egyéb importkorlátozások valójában exportadók. Az exportkorlátozások is hatással lehetnek a globális értékláncok hatékony működésére, továbbá megemelik a költségeket. A kereskedelemvédelem negatív hatásai összeadódnak, ha az alkatrészek és a komponensek többször is átlépi a határokat.
- A kereskedelmet elősegítő intézkedések, mint például a gyors és hatékony kikötői- és vámeljáráások, lehetővé teszik az értékláncok zökkenőmentes működését. A szabványok és a tanúsítási követelmények harmonizálása, valamint a kölcsönös elismerési megállapodások enyhíthetik az exporttevékenységet folytató cégek terheit.
- Bár a vámtarifák liberalizálása új kereskedelmi lehetőségeket teremthet, a globális értéklánchoz hatékony szolgáltatások is kellenek, és arra is szükség van, hogy az embereket, a tőkét és a technológiát át lehessen áramoltatni a határokon.
- A szolgáltatások számos OECD-országban a globális értékláncok értékteremtő tevékenységének valamivel több mint felét teszik ki, Kínában pedig több mint 30%-át.

Beruházások

- Tekintettel a multinacionális vállalatok fontos szerepére, a befektetések előtt álló akadályok mérséklésével az országok hatékonyan épülhetnek be a globális értékláncokba. A globális értékláncok hatékony működésének akadályozása révén a határokon átívelő beruházások útjába gördített akadályok a hazai és a befogadó országokban egyaránt negatív hatással lehetnek a jólétre.
- A több ezer bilaterális és regionális beruházási megállapodásra épülő rendszer nem tükrözi megfelelően a globális értékláncokban részt vevő gazdaságok összekapcsoltságát.
- A beruházások ösztönzésének és elősegítésének sokkal inkább a globális értékláncokban végzett tevékenységekre kellene irányulnia, mint az iparágakra. A politikáknak fel kell ismerniük, hogy a siker éppúgy függ a befelé irányuló beruházásoktól, mint a kifelé irányulóktól.
- A nagy multinacionális vállalatok, néhány állami vállalatot is beleértve, kiemelkedő szerepet töltenek be a globális értékláncokban, ami politikai aggályokat vet fel például azzal kapcsolatban, hogy milyen hatással van mindez a versenyre és az értéklánc alsóbb szintjein lévő piacokra.
- A globális értékláncok a felelős üzletmenetre vonatkozó elképzelések terjedését is eredményezhetik; rendkívül fontos, hogy az üzletmenet az OECD multinacionális vállalatok számára készült irányelveiben, valamint a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) és az ENSZ által elismert szabványokban megfogalmazottak szerint, az emberi jogok és méltóság tiszteletben tartásával folyjon.

Fejlődés

- A hálózatokhoz, globális piacokhoz, tőkéhez, tudáshoz és technológiához való hozzáférés révén a globális értékláncba történő integrálódás a gazdasági fejlődés első lépése lehet.

- Mivel a globális értékláncok multinacionális vállalatokon belüli, illetve multinacionális vállalatok és független beszállítók közötti szerződésekre épülő tevékenységeket végeznek, a szerződések érvényesíthetősége kulcsfontosságú. A stabil jogrendszerrel rendelkező országok jellemzően többet exportálnak a bonyolultabb iparágakban. A bonyolultabb szerződéseket igénylő feladatok jellemzően könnyebben végezhetők azokban az országokban, amelyekben jól funkcionál a szerződés intézménye.
- Sok alacsony jövedelmű ország záródik ki a globális értékláncokból földrajzi elhelyezkedése, a természeti kincsek hiánya, alulfejlett infrastruktúrája vagy üzleti környezete miatt.

Korrekción és kockázatok

- A globális értékláncokban folyó nemzetközi verseny korrekciós költségekkel jár, amint egyes tevékenységek bővülnek, mások pedig hanyatlanak, illetve amint a tevékenységeket egyik országból a másikba telepítik át.
- A politikának munkaerő-piaci és szociális politikákkal, valamint az oktatásba és a szakképzésbe tett beruházásokkal kell a korrekciós folyamatot elősegítenie. A strukturális politikák ugyancsak segítik a rugalmasság erősítését, ezáltal növelik a gazdaságok tűrőképességét a jövőbeli sokkokkal szemben.
- A gazdaságok egyre szorosabb összekapcsoltsága is segíti a rugalmasságot. Ugyanakkor káros hatása is lehet, ha az értéklánc egyik részén bekövetkező események végiggyűrűznek az egész rendszeren.
- Mivel a globális értékláncok széles körű hatást gyakorolnak a jólétre, a kormányoknak, a vállalatoknak és az egyéb érdekelteknek nem szabad megfélemezniük az irányítás terén betöltött szerepükről és feladataikról.

Kiemelt javaslatok

- Meg kell erősíteni a multilaterális együttműködést és koordinációt a globális értékláncokba tett beruházásokat támogató nyílt és kiszámítható nemzetközi befektetési környezet fenntartása, valamint a nemzeti politikáknak a gazdasági tevékenység globális jellegével való összeegyeztetésének elősegítése érdekében.
- Biztosítani kell a piacok nyitottságát, és ellen kell állni a protekcionista gazdaságpolitikai nyomásnak. Törekedni kell a kereskedelem – lehetőleg sokoldalú – liberalizálására az alsóbb és felsőbb szintű kapcsolatok számának növelése érdekében. Könnyítő intézkedésekre van szükség, például a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) megállapodásainak alkalmazásával.
- Kerülni kell a globális értéklánc magasabb hozzáadott értékű szintjeinek vonzását célzó ösztönzőnyújtási háborúkat.
- A KKV-kat olyan politikákkal kell támogatni, amelyek ösztönzik a nemzetközi cégekkel való kapcsolatok kiépítését, elősegítik szállítási kapacitásaik és innovációs képességük fejlesztését, és megkönnyítik a termékszabványok átvételét.
- A szakképzésbe és a korszerű gyártástechnológiákba kell beruházni (a hagyományos iparágakban is), olyan politikák révén, amelyek erősítik a hálózatokat és az együttműködést a termelés és az értékteremtő tevékenységek „lehorgonyozása” érdekében.
- Támogatni kell az ismeretvagyonba, mint például a K+F-be és a tervezésbe forgatott kormányzati beruházásokat, továbbá elő kell segíteni a fontos gazdasági kompetenciák, elsősorban a készségek és a menedzsment fejlesztését.
- Meg kell reformálni a szabályozást, továbbá liberalizálni kell a szolgáltatás-kereskedelmet és a szolgáltatási beruházásokat a verseny fokozása, valamint a szolgáltatások termelékenységének és színvonalának javítása érdekében.
- Csökkenteni kell a beruházásokat gátló akadályokat, így segítve a fejlődő országok globális értékláncokba történő integrálódását.
- Támogatást kell nyújtani a fejlődő gazdaságok számára a gazdasági környezet fejlesztéséhez, valamint a nemzetközi kereskedelemben való részvételükhöz szükséges infrastruktúra kiépítéséhez.
- Támogatást kell biztosítani a kapacitások kiépítéséhez a legszegényebb fejlődő gazdaságok megsegítése érdekében.

- Míg a potenciális kockázatok kezelése elsődlegesen a cégek feladata, ösztönözni kell a több érdekelt felet – így a kormányzatokat is – bevonó gyakorlatot az információmegosztás és a kapacitáskiépítés támogatása érdekében.
- További munkával fel kell mérni a beruházásoknak a globális értékláncokban játszott szerepét, valamint a globális értékláncoknak a foglalkoztatásra, a szakképzésre és a jövedelmekre gyakorolt hatásait.

© OECD

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Az OECD on-line könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre: www.oecd.org/bookshop

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság Jogi és Fordítási Csoportjától: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2013), *Interconnected Economies. Benefiting from Global Value Chains*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264189560-en